

Sygn. akt III RC 149/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 kwietnia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Lidzbarku Warmińskim III Wydział Rodzinny i Nieletnich

w składzie następującym : Przewodniczący : SSR Robert Kłosowski

Protokolant : Monika Gobis

po rozpoznaniu w dniu 7 kwietnia 2016 roku w Lidzbarku Warmińskim

na rozprawie sprawy z powództwa małoletniego J. R.

reprezentowanego przez ustawowego przedstawiciela S. R.

przeciwko A. W.

o podwyższenie alimentów na mał. J. R.

ORZEKA

I. podwyższa z dniem 15 września 2015 roku alimenty od pozwanej A. W. na rzecz małoletniego powoda J. R., których wysokość po raz ostatni została ustalona wyrokiem Sądu Rejonowego w Lidzbarku Warmińskim z dnia 25.06.2003 r. w sprawie III RC 78/03R w kwocie po 200 zł miesięcznie do kwoty po 400 (czteryście) złotych miesięcznie, płatnych do 10 dnia każdego miesiąca z góry z ustawowymi odsetkami za opóźnienie określonymi w art. 481 § 2 kc na wypadek opóźnienia w płatności każdej z rat, do rąk ustawowego przedstawiciela małoletniego powoda – S. R.,

II. w pozostałym zakresie powództwo oddala;

III. koszty procesu między stronami wzajemnie znosi

IV. odstępuje od obciążania pozwanej opłatami na rzecz Skarbu Państwa;

V. wyrokowi w punkcie I nadaje rygor natychmiastowej wykonalności,

/-SSR Robert Kłosowski -/

Sygn. akt III RC 149/15

UZASADNIENIE

S. R. przedstawiciel ustawowy małoletniego powoda J. R. wniósł przeciwko pozwanej A. W. pozew o podwyższenie alimentów zasądzonych na rzecz J. R. z kwoty po 200 złotych miesięcznie do kwoty po 500 złotych miesięcznie.

W uzasadnieniu ojciec małoletniego powoda wskazał, iż od czasu kiedy to po raz ostatni ustalana była wysokość alimentów (2003 r.) nastąpiła istotna zmiana w zakresie potrzeb małoletniego oraz wysokości kosztów jego utrzymania. J. R. uczęszcza do II klasy gimnazjum, wymaga zakupu książek, zeszytów. Sytuacja finansowa ojca małoletniego, który opiekuje się nim uległa zaś pogorszeniu. Utrzymuje się on wyłącznie z zasiłku rodzinnego oraz dochodów z gospodarstwa rolnego. Okresowo korzysta również z pomocy Gminnego Ośrodka (...).

Na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2016 r. przedstawiciel ustawowy małoletniego ograniczył żądanie pozwu wnosząc o zasądzenie alimentów od pozwanej w kwocie po 450 złotych miesięcznie.

Pozwana A. W. na rozprawie w dniu 7 kwietnia 2016 r. wniosła o oddalenie powództwa w całości wskazując, jest osobą bezrobotną i nie ma z czego zapłacić alimentów.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Małoletni powód J. R. urodził się w dniu (...) Jego matką jest pozwana A. W., zaś ojcem S. R.. A. W. i S. R. nie byli nigdy małżeństwem.

/dowód : odpis skrócony aktu urodzenia małoletniego J. R. k. 4 akt III RC 78/03, bezsporne/

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Bartoszycach – Roki Sądowe w L. z dnia 25 czerwca 2003 r. zasądzono od pozwanej A. W. na rzecz J. R. tytułem alimentów kwotę po 200 złotych miesięcznie.

W tym okresie małoletni powód miał 2 lata i 2 miesiące i pozostawał pod opieką ojca, który prowadził wówczas gospodarstwo rolne. Z S. R. mieszkali jego rodzice. Dziecko zostało oddane pod jego opiekę w związku ze znęcaniem się matki nad małoletnim powodem. W czasie orzekania o alimentach w 2003 r. pozwany nie otrzymywał zasiłku rodzinnego, który wypłacany był matce dziecka.

Pozwana A. W. w czerwcu 2003 r. kiedy to ostatni raz orzekano o alimentach nie pracowała, była zarejestrowana jako osoba bezrobotna bez prawa do zasiłku. Mieszkała w domu należącym do jej matki. Razem z pozwaną zamieszkiwało wówczas w tym domu 6 osób. Opłaty za mieszkanie ponosiła matka pozwanej. Pozwana chorowała na dolegliwości związane z wątrobą, na leki wydawała 100 złotych miesięcznie.

/dowód : zeznania stron na rozprawie w dniu 25 czerwca 2003 r. 11-13 akt III RC 78/03, zeznania stron k. 38-39/

Obecnie małoletni J. R. ma 16 lat i chodzi do II klasy gimnazjum. Jest zdrowy i nie uczęszcza na żadne płatne dodatkowe zajęcia. J. R. mieszka nadal w miejscowości K. razem z ojcem oraz niepełnosprawnym dziadkiem. Ojciec powoda S. R. ma obecnie 40 lat, jest zdrowy, posiada wykształcenie podstawowe, bez wyuczonego zawodu. Nie pracuje, jest bezrobotny, nie otrzymuje zasiłku dla osoby bezrobotnej. Ojciec powoda posiada 13 ha ziemi, które oddał w dzierżawę. Z tytułu dzierżawy otrzymuje rocznie kwotę 1000 złotych. S. R. otrzymuje na dziecko zasiłek rodzinny w wysokości 116 złotych. Alimenty w kwocie 200 złotych miesięcznie wypłacane są z funduszu alimentacyjnego. W domu mieszka też niepełnosprawny dziadek powoda ze strony ojca, który wymaga stałej opieki. Posiada on rentę w wysokości 960 złotych, praktycznie wszystkie pieniądze z renty dziadka powoda przeznaczone są na zakup niezbędnych leków. Na koszty utrzymania mieszkania w którym wymienieni zamieszkują składa się podatek gruntowy w kwocie 36 złotych na kwartał. Koszt energii elektrycznej wynosi ok. 100 złotych miesięcznie. S. R. zalega z opłatą za wodę w wysokości 300 złotych. Matka małoletniego od 10 lat nie utrzymuje żadnego kontaktu z dzieckiem, w szczególności w żaden sposób nie uczestniczy materialnie w wychowaniu syna, nie przekazuje na jego rzecz żadnych prezentów, darów, ubrań etc.

/dowód : zaświadczenie z Urzędu Pracy k. 32, zeznania przedstawiciela ustawowego powoda S. R. k. 38v. -39/

Pozwana A. W. ma 35 lat, jest zdrowa. Posiada wykształcenie zawodowe, z zawodu jest krawcową – szwaczką. Zajmuje mieszkanie przyznane jej z opieki społecznej za które płaci razem z opłatami kwotę ok. 144 złotych miesięcznie w którym mieszka z córką, na którą otrzymuje alimenty w wysokości 400 złotych miesięcznie. Pozwana otrzymuje zasiłek rodzinny w wysokości 118 złotych oraz zasiłek okresowy w kwocie 100 złotych. Nie ma żadnych oszczędności, ani żadnego majątku. Od czasu kiedy zasądzono alimenty wobec pozwanej, tj. czerwca 2003 r. pozwana nie przekazała na rzecz dziecka żadnych kwot. W związku z powyższym jej zadłużenie z tytułu zaległych alimentów wynosi kwotę ok. 48 tys.

/dowód : zaświadczenie z Urzędu Pracy k. 33, zeznania pozwanej k. 39/

Sąd zważył, co następuje:

Powództwo zasługiwało na uwzględnienie w części.

Obowiązek dostarczania środków utrzymania i wychowania dziecka, które nie jest się w stanie utrzymać samodzielnie, zgodnie z art. 133 kodeksu rodzinnego i opiekuńczego (krio) obciąża rodziców tego dziecka. Rodzice dziecka są więc obowiązani wspólnie do przyczyniania się do zaspokajania potrzeb dziecka, przy czym obowiązek ten ciąży również na tym z rodziców z którym dziecko na co dzień przebywa.

Natomiast zgodnie z art. 135 § 1 krio zakres świadczeń alimentacyjnych zależy z jednej strony od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz z drugiej strony od finansowych i majątkowych możliwości zobowiązanego. Brzmienie art. 135 § 1 krio wskazuje więc, iż zakres świadczeń alimentacyjnych jeżeli chodzi o stronę pozwaną wyznaczany jest nie wysokością faktycznie uzyskiwanych dochodów, ale możliwościami zarobkowymi. Te z kolei wyznaczone są poprzez posiadane przez osobę zobowiązaną kwalifikację, wiek, stan zdrowia etc. Dodać również należy, iż wykonanie obowiązku alimentacyjnego względem dziecka może polegać także na osobistych staraniach o jego utrzymanie lub wychowanie.

Z kolei zgodnie z art. 138 krio można żądać zmiany wysokości zasądzonych alimentów w przypadku zmiany stosunków między stronami. Zatem podstawą powództwa określonego w art. 138 krio może być tylko taka zmiana stosunków, która nastąpiła nie wcześniej niż po wydaniu prawomocnego wyroku zasądzającego alimenty i jest na tyle istotna, że wpływa na wysokość zasądzonych alimentów.

Przez zmianę stosunków rozumieć należy zmianę sytuacji osobistej, rodzinnej, majątkowej każdej ze stron. Do zmiany sytuacji majątkowej dochodzi w szczególności w przypadku zmiany dochodów stron, przesunięć w ich majątku; zwiększenia się bądź zmniejszenia koniecznych wydatków i kosztów utrzymania; uzyskania nowych możliwości zarobkowania bądź też w przypadku utraty dotychczasowych. Zmiana sytuacji osobistej i rodzinnej będzie miała miejsce w szczególności w przypadku zmiany stanu zdrowia stron wpływającego na ich możliwości zarobkowe oraz wydatki, jak również w przypadku zwiększenia się bądź zmniejszenia liczby osób pozostających na ich utrzymaniu. Sąd bada przy tym zawsze, czy przedstawione powyżej procesy zaszły po stronie zarówno zobowiązanego jak i uprawnionego.

Dokonując analizy zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego z uwzględnieniem powyższych wskazań stwierdzić należy, iż w ocenie Sądu między stronami w okresie ostatnich prawie 13 lat zaszła istotna zmiana wzajemnych stosunków, która uzasadnia zwiększenie wysokości zasądzonych od pozwanej alimentów.

W pierwszej kolejności zauważyć należy, iż ostatni raz alimenty zasądzone były w czasie kiedy małoletni powód miał niewiele ponad 2 lata (2 lata i 2 miesiące). Od tego czasu przez okres odpowiednio blisko 13 lat zaszło szereg zmian, które uzasadniają znaczące podwyższenie należnych świadczeń. Niewątpliwie znacznemu zwiększeniu uległy usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda, który obecnie uczy się w II klasie Gimnazjum. Zdaniem Sądu radykalnie zwiększone zostały koszty utrzymania i wychowania J. R. we wszystkich aspektach. Powód jako 16 latek ma nieporównywalne potrzeby do potrzeb 2 letniego dziecka. Wymaga zwiększonych wydatków w zakresie wyżywienia, kosmetyków, odzieży, obuwia, utrzymania czystości itd. Do tego dochodzą konieczne wydatki związane z edukacją i wychowaniem małoletniego, rozwijaniem jego zainteresowań, w taki sposób, aby maksymalnie przygotować go do samodzielnego utrzymania i funkcjonowania w społeczeństwie. Podkreślenia wymaga, iż małoletni znajduje się w takim wieku, w którym wydatki związane z edukacją nie mogą być odłożone na nieokreśloną przyszłość, przeciwnie winny być wyasygnowane w czasie kiedy małoletni kontynuuje naukę, co stanowi dla niego właściwie jedyną szansę rozwoju i budowania swojej przyszłości. Wszystkie opisywane wydatki albo uległy radykalnemu zwiększeniu w okresie po 2003 r., albo też pojawiły się po tym okresie i są w ocenie Sądu, znaczne, konieczne i niezbędne dla prawidłowego rozwoju małoletniego.

Jeżeli chodzi o rodziców małoletniego to stwierdzić należy, iż pomimo upływu tak długiego czasu ich sytuacja niewiele się zmieniła. W 2003 r. przedstawiciel ustawowy małoletniego powoda razem z rodzicami prowadził gospodarstwo rolne o pow. 13 ha. Obecnie ziemia ta nie jest uprawiana z uwagi na jakość gleby, jest wdzierżawiana (dzierżawca dwa razy w roku kosi łąkę aby otrzymać świadczenia z UE). S. R. nie posiada sprzętu do koszenia, stąd jego decyzja o wdzierżawieniu gruntów. Pozwana nadal nie pracuje i nie interesuje się małoletnim powodem. Obecnie posiada córkę na którą otrzymuje alimenty w kwocie 400 zł. Nie płaci z kolei alimentów na syna J. i ma z tego powodu zaległość 48 tys. złotych. Zdaniem Sądu zważywszy, iż Sąd za podstawę określenia wysokości alimentów bierze możliwości zarobkowe osoby uprawnionej zadłużenia pozwanej nie może rzutować na wymiar obowiązku alimentacyjnego. Pozwana jest zdrowa, ma wyuczony zawód, a pomimo to nie pracuje od 10 lat. Jakkolwiek nie budzi wątpliwości, iż sytuacja na rynku pracy jest niekiedy trudna, to jednak nie sposób uznać, iż brak jakiegokolwiek pracy na przestrzeni ostatnich 10 lat jest niezawiniony przez pozwaną. W ocenie Sądu więc, z faktu zlekceważenia zasądzonych alimentów i braku jakiegokolwiek dla niego wsparcia, co w świetle relacji przedstawiciela ustawowego powoda jest jednoznaczne, nie może ona czerpać korzyści w postaci złagodzenia zakresu jej odpowiedzialności alimentacyjnej poprzez powołanie się na dług wynikający z nieopłaconych alimentów, do którego powstania swoją bierną postawą w zakresie starań o pracę dopuściła. Prowadziłoby to bowiem do premiowania niesolidnych dłużników alimentacyjnych kosztem innych zobowiązanych, którzy starają się wypełniać nałożony na nich obowiązek wobec ich dzieci.

Niezależnie od powyższego wskazać również należy, iż w okresie ostatnich 13 lat (od 2003 r.) doszło również do znacznego wzrostu obiektywnych kosztów utrzymania dzieci, który w sposób najbardziej obiektywny oddaje wskaźnik wzrostu cen towarów i usług. Wskaźnik inflacji w omawianym okresie wyniósł ok. 28,2 %.

W rezultacie uwzględniając wskazane powyżej okoliczności Sąd uznał, iż po 13 latach uzasadnione jest podwyższenie należnych alimentów na rzecz J. R. z kwoty po 200 złotych do kwoty po 400 złotych. Podejmując decyzję w tym zakresie Sąd miał na uwadze szereg okoliczności. Niewątpliwie pierwszoplanową i najważniejszą zmianą jaka zaszła w tym czasie był znaczący wzrost usprawiedliwionych potrzeb małoletnich na co Sąd wskazał powyżej. Zdaniem Sądu na określenie wyższych alimentów nie pozwalała sytuacja osobista i materialna pozwanej, która z uwagi na posiadane kwalifikacje nie może liczyć na wysokopłatną pracę. Stąd też pomimo tego, iż ustalone ponownie kwoty alimentów stanowią absolutne minimum zważywszy konieczne koszty utrzymania 16 letniego dziecka brak jest możliwości zarobkowych po stronie pozwanego pozwalających na zasądzenie wyższych alimentów.

Uwzględniając żądania pozwu jedynie w części (pkt I i II wyroku) Sąd oddalił powództwo w pozostałym zakresie.

O kosztach procesu Sąd orzekł na podstawie art. 100 kpc.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 113 ust. 1 ustawy z dnia 28.07.2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (tekst jednolity: Dz. U. 2010 r. Nr 90 poz. 594 z późn. zm.) w zw. z art. 102 kpc.

O rygorze natychmiastowej wykonalności orzeczono na podstawie art. 333 § 1 pkt 1 kpc.

/SSR Robert Kłosowski/